

De l'hàbit de rellegir

Entre les amenitats calmades que pot suscitar la lectura assossegada, com qui torna a casa, després de les incertes lectures de novel·les apocalíptiques d'actualitat, hi ha el volum que ha publicat el senyor Enric Iborra, professor de l'IES Lluís Vives de la ciutat de València, conegut per un blog anomenat *La serp blanca*, que ara ha donat a la impremta *Els còmplices*.

Semblaria el títol d'una novel·la de misteri però és una sèrie d'articles que mostren la relació continuada, secreta, sorda, amb els llibres i autors que més ha estimat, admirat i rellegit. La ressenya del darrer article sobre Primo Levi ensenya molt bé quina és la manera de llegir i d'escriure que Iborra practica: per començar parla d'escriptors amb qui et trobes còmode, com ara Primo Levi, de qui comenta *La ricerca delle radici*, una mena d'antologia personal, no dels seus escrits sinó de les seues lectures, i això ja és un judici que es pot aplicar al seu volum: ell també escriu sobre les seues lectures i, en cert sentit, les lectures l'escriuen. De Levi afirma que els seus llibres desprenen una sensació de sanitat. És un autor no només intel·ligent sinó amb bon sentit. Comenta que té el costum de col·locar els seus llibres preferits, tots profusament subratllats, en

**DE LEVI ÉS UN AUTOR
NO NOMÉS INTEL·LIGENT
SINÓ AMB BON SENTIT**

aquells passatges que li agrada rellegir. Una trentena de llibres fatigats de llapis.

D'aquest autor, que era químic, pren la idea que les relacions entre els éssers humans i els llibres no es donen totes a la llum del sol, són vincles també obscurs, subterrànics... Afegeix que el llibre resultant és una mena d'antologia personal amb els autors agrupats segons un ordre personal, però a vegades ha cedit a la temptació del contrast, per comprovar com reaccionen dos veïns per efecte de la seua proximitat, com ara *Homer i Darwin*, o *Lucreci i Babel*, encara que en principi

fossin aproximacions impossibles. Comenta que Levi havia llegit molt perquè "vinc d'una família en què llegir era un vici innocent i tradicional, un hàbit gratificant, una gimnàstica mental, una manera compulsiva d'omplir els temps morts, una espècie de fata morgana en la direcció de la saviesa".

Anota que va llegir una de les novel·les de Roger Verdel, autor que molts no coneixem de res, "la nit terrible i decisiva en què els alemanys van dubtar entre matar-nos o fugir, i van decidir fugir". Aquesta circumstància no es pot aplicar a Iborra, com és obvi. I, per acabar, subratlla una idea paradoxal, que tant podem referir a Levi com a Iborra: "Aquests llibres fets o refets a partir de fragments i de paraules dels altres són els que tenen un caràcter més marcadament personal." L'obra d'Enric Iborra s'assembla a aquesta mena de compilació de citacions, comentades, que acaben sent un recull d'exemples i de màximes d'una moral que podem anomenar antiga, com el que subratlla que era els *Essai* del senyor Michel de Montaigne. O *The Anatomy of Melancholy* de Robert Burton, l'altre Montaigne anglès. Els seus ideals, la seua estrellà polar en la nit més perfecta.